

Biện pháp nâng cao kỹ năng nghe tiếng Anh cho sinh viên Trường Đại học Điện lực

Bùi Thị Minh*

*ThS. Khoa Ngoại ngữ, Trường Đại học Điện Lực

Received: 18/4/2023 ; Accepted: 22/4/2023 ; Published: 28/4/2023

Abstract: Listening is a language skill that plays a key role in obtaining information or knowledge. Understanding a target language is one of the most difficult tasks for foreign language learners. Language educators acknowledge that this is an important skill in second language learning and encourage language teachers to spend more classroom time on listening activities. Listening comprehension allows learners to react quickly in a communication, perform other language-related tasks such as speaking, reading, and writing.

Keywords: Listening skills, English, students, University of Electricity.

1. Mở đầu

Nghe hiểu là trung tâm của việc học ngôn ngữ. Nghe là một kỹ năng ngôn ngữ quan trọng để phát triển về mặt tiếp thu ngôn ngữ thứ hai (Dunkel, 1991; Rost, 2001; Vandergrift, 2007). Chính vì thế, việc dạy ngoại ngữ không chỉ giới hạn ở việc học từ vựng và cấu trúc. Cuốn sách Listening Dictation của Morley (1977) nói về việc sử dụng chính tả để phát triển các kỹ năng cơ bản trong việc nghe phân biệt và trích xuất ý nghĩa từ các câu nói tiếng Anh. Chastain (1988) khẳng định rằng nghe là một quá trình trừu tượng và không thể quan sát được nên giáo viên không chú ý đến nó. Tác giả khẳng định, khả năng hiểu ngôn ngữ nói thứ hai đóng vai trò quan trọng thiết yếu trong việc học và sử dụng ngôn ngữ.

Ngày nay tầm quan trọng của việc dạy ngôn ngữ nói đã được triển khai rộng rãi. Song hành với đó là hiểu được ngôn ngữ trong giao tiếp nhận được sự quan tâm rất lớn cả trong nghiên cứu và giảng dạy. Chúng ta đã hiểu rõ hơn về tầm quan trọng để nâng cao kỹ năng nghe (KNN) hiểu cho người học và trong đó rất nhiều kỹ thuật giảng dạy về vấn đề này đã được giới thiệu. Một trong những kỹ thuật cải thiện và kiểm tra khả năng nghe hiểu được giới thiệu trong nhiều cuốn sách dạy ngoại ngữ nói chung và dạy nghe hiểu nói riêng là chép chính tả.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Những khó khăn trong nghe tiếng Anh

Lắng nghe là một kỹ năng cần thiết để có được một số thông tin một cách hiệu quả (Tyagi, 2013). Cũng giống như đọc, nghe là một kỹ năng tiếp thu thông tin đầu vào và chỉ khi hiểu chính xác thông tin đầu vào, một người mới nâng cao kiến thức của mình

và giao tiếp mới diễn ra hiệu quả, (Rost, 2015) cho rằng lắng nghe là một quá trình phức tạp mà người nghe phải hiểu thông tin từ những gì họ đã nghe và lắng nghe cũng giúp chúng ta hiểu biết về thế giới xung quanh, là một trong những yếu tố để đạt được hiệu quả giao tiếp.

Dạy nghe là một hoạt động đầy thách thức khi nhiều sinh viên (SV) trong lớp nghe cảm thấy nản lòng khi tiếp thu thông tin chính xác từ những gì họ đã nghe. Nó xảy ra bởi vì một số yếu tố gây khó khăn cho việc nghe hiểu đối với người học. Khi ai đó đang lắng nghe để lấy một số thông tin, người đó cần mức độ tập trung cao hơn, (Renandya & Farrell, 2011) nhận định rằng tốc độ nói khi truyền đạt bài nói là một trong những yếu tố gây trở ngại cho việc nghe hiểu và ngay cả khi văn bản được nói ở tốc độ bình thường thì người học vẫn gặp phải vấn đề này do mức độ hiểu của họ còn thấp. Các yếu tố khác ảnh hưởng đến hoạt động nghe hiểu của SV là tốc độ nói, chất lượng của hệ thống âm thanh, cách phát âm không quen thuộc và thiếu vốn từ vựng của người học. Những vấn đề này là những vấn đề phổ biến nhất mà các SV gặp phải trong quá trình nghe. Vì KNN đóng vai trò hàng đầu trong việc tiếp nhận thông tin trong một cuộc hội thoại, SV phải có năng lực này để hỗ trợ việc học tập của mình. Một SV có KNN tốt sẽ có thể diễn giải thông điệp một cách hiệu quả.

Al-Thiyabi, (2014) đã chia các vấn đề về nghe thành hai chủ đề chính là vấn đề mà SV gặp phải và lý do đằng sau các vấn đề đó. Một số nghiên cứu đã được tiến hành đối phó với những khó khăn trong việc nghe. Nghiên cứu được thực hiện bởi Nushi &

Orouji, (2020) chỉ ra rằng giảng viên (GV) tin rằng những khó khăn về nghe của người học có ba loại: khó khăn dựa trên phát âm, dựa trên đặc điểm cá nhân và khó khăn dựa trên nội dung. Nghiên cứu này gợi ý rằng những khó khăn trong việc nghe có thể được tìm ra bằng cách biết các chiến lược nghe.

Một nghiên cứu khác được thực hiện bởi Gilakjani & Sabouri, (2016), họ cho rằng GV nên dạy cho SV các chiến lược nghe phù hợp. Vì không có một phương pháp lý tưởng nào nên các hoạt động nghe nên được tổ chức từ cơ bản đến nâng cao khi người học tiếp thu ngôn ngữ tiếng Anh. Trong khi đó Arianti & Ningsih, (2019) thực hiện nghiên cứu bằng phương pháp định tính. Kết quả cho thấy những người mới bắt đầu cần làm phong phú thêm nhiều văn bản nghe khác nhau trong các ngữ cảnh khác nhau để có được thông tin từ nhiều thể loại. Việc thiếu từ vựng và cách phát âm các từ cũng như việc nhận ra các điểm chính trở thành một số trở ngại cho SV trong các hoạt động nghe. Vì vậy lẽ ra GV phải sáng tạo hơn trong việc cung cấp tài liệu và sử dụng thiết bị công nghệ. Một yếu tố khác đã được tiết lộ bởi Avci & Doghonadze, (2017), có liên quan đến khía cạnh tâm lý, SV có nhiều lo lắng hơn như lo lắng khi nghe người bản ngữ nói tiếng Anh và họ nghĩ rằng họ không hiểu nó.

Xem xét tầm quan trọng của KNN và nhiều SV cũng gặp phải một số khó khăn trong việc nghe hiểu, nghiên cứu này nhằm mục đích phân tích những loại khó khăn về nghe mà SV gặp phải và có thể tìm ra hoặc giảm thiểu vấn đề bằng cách tìm kiếm các chiến lược nghe phù hợp. Do đó, KNN của SV cũng có thể được cải thiện.

Theo phân tích dữ liệu, một số vấn đề về nghe đã được xác định. Hầu hết các SV từng đối mặt với vấn đề ghi chú hiệu quả, 48,3% SV luôn và thường xuyên gặp khó khăn trong việc ghi chép và 41,7% SV thỉnh thoảng gặp khó khăn này. Không dễ để ghi chú khi họ đang nghe một số thông tin bằng tiếng Anh vì việc ghi chú sẽ khiến họ mất tập trung trong việc nắm bắt ý chính của bài nói. Tuy nhiên, ghi chú là rất quan trọng nếu chúng ta phải biết thông tin chi tiết, chẳng hạn như tên, địa điểm, cách cư xử hoặc thời gian. Tỷ lệ phần trăm này minh họa rằng SV trong nghiên cứu này có KNN chưa tốt. Giáo viên phải cố gắng cho SV tập trung nghe, chú ý viết ngắn gọn chi tiết.

Khó khăn tiếp theo trong phần nghe hiểu là khi SV phải nghe đoạn mô tả dài dòng trong bài nghe. Kết quả báo cáo rằng 58% trong số họ thỉnh thoảng gặp phải vấn đề này. Trong khi đó có 25% SV thường xuyên gặp phải và 8,3% SV luôn đau đầu. Sự dài

dòng của phần mô tả khiến hầu hết SV khó nhớ thông tin vì sẽ có nhiều thông tin hơn trong bài nói. Biết được vấn đề này, GV phải nóng lòng tìm ra một chiến lược hiệu quả để giảm bớt sự khó nghe của SV khi đối mặt với mô tả dài.

Vấn đề nghe tiếp theo liên quan đến hiểu ngôn ngữ thông thường, kết quả cho thấy khoảng 86,7% SV gặp phải vấn đề này. Họ hầu như không hiểu các thành ngữ, cụm từ hoặc cách diễn đạt thông tục được sử dụng trong bài nói. Nó khiến họ hiểu sai ý nghĩa hoặc mục đích của bài nói chuyện. Tương tự, nghiên cứu được thực hiện bởi (Al-Thiyabi, 2014) đã báo cáo rằng 62% SV hoặc hơn một nửa trong số họ cố gắng hiểu tiếng Anh thông tục.

Hầu hết SV hoặc 93,3% đều khó hiểu ý nghĩa của bài nói khi người nói quá nhanh. Như (Wahidah, 2018) phát hiện ra rằng 85% SV bị ảnh hưởng bởi tốc độ nói của người nói. SV gặp khó khăn trong việc xác định các từ khi người nói nói quá nhanh với từ nói, liên kết và đồng hóa. Cô ví dụ từ “kill them all” phát âm thành “kill themol” khiến SV gặp khó khăn trong việc hiểu nghĩa của từ trong câu. Đa số SV gặp khó khăn khi người nói nói quá nhanh. Họ hầu như không hiểu được những gì người nói đã nói. Người nói dùng các giọng điệu khác nhau cũng gây ra vấn đề về nghe cho SV. Ví dụ, SV thường gặp khó khăn trong việc nhận dạng từ khi người nói nói giọng Anh chứ không phải giọng Mỹ vì hầu hết SV thường nghe giọng Mỹ. Khó khăn này được báo cáo với 96,7% SV gặp khó khăn trong việc nghe hiểu khi người nói nói bằng giọng khác với những gì họ quen thuộc.

Các vấn đề khác mà SV gặp phải là về chất lượng ghi âm. Đôi khi giọng nói của người nói không rõ ràng gây ra vấn đề về nghe cho họ. do đó, SV không thể nắm bắt được chủ đề của bài nói và điều đó sẽ khiến họ bỏ lỡ thông tin. Phù hợp với (Syadiah, 2017) trong nghiên cứu phát hiện ra rằng chất lượng kém của băng ghi âm cũ dẫn đến âm thanh không rõ ràng và gây khó khăn cho việc nghe của SV. Tiếp theo, kết quả số liệu báo cáo là việc SV không phân biệt được các từ đồng âm cũng trở thành một vấn đề về nghe, một số SV thừa nhận khó khăn này. Đây là một trong những nguyên nhân khiến SV gặp khó khăn về nghe (Zur, 2020).

Từ những khó khăn trên, GV và SV trường Đại học Điện lực nên áp dụng các biện pháp nghe để khắc phục khó khăn trên. Trong trường hợp phần mô tả dài trong bài nghe tiếng Anh, GV nên khuyến khích SV bằng cách đưa ra bài nghe ngắn gọn. Ngoài ra, SV nên xác định các thành ngữ hoặc ngôn ngữ thông tục để khắc phục vấn đề trong việc hiểu ngôn ngữ

không chính thức. Hơn nữa, SV nên tập trung hơn khi người nói nói quá nhanh bằng cách xác định các từ khóa của bài nói. Hơn nữa, SV phải nghe nhiều loại giọng trong tiếng Anh để giảm bớt vấn đề về các giọng khác nhau mà người nói sử dụng. Bằng cách xác định những khó khăn trong việc nghe của SV, GV có thể đưa ra các chiến lược nghe để khắc phục các vấn đề, do đó có thể đạt được việc cải thiện KNN của SV.

2.2. Biện pháp nâng cao KNN tiếng Anh cho sinh viên trường Đại học Điện lực

Một trong những đề xuất cải thiện và nâng cao khả năng 2.2.1. Nghe điền từ

Trong dạng nghe này, một số từ, cụm từ hoặc đoạn thông tin bị để trống, SV được yêu cầu nghe và viết ra những từ còn thiếu để điền vào các phần khuyết thiếu đó. Sau khi hoàn thành, SV sẽ được thảo luận theo nhóm về nội dung của bài tập vừa nghe để trao đổi và bàn luận, đối chiếu kết quả sau khi làm bài.

2.2.2. Nghe theo cặp

Phần đọc chính tả này yêu cầu SV làm việc theo cặp để kết hợp hai phần văn bản riêng của một phần thông tin. Trong đó SV A có một bản sao chính tả có nhiều chỗ trống và SV B có một bản sao có nhiều chỗ trống khác nhau. Mỗi SV sẽ được nghe chép chính tả và làm riêng cho đến khi hoàn thành. Cuối cùng, cả hai SV sẽ đối chiếu xem đã hoàn thành chép được bao nhiêu từ và cụm từ để khuyết trước đó.

2.3. Thảo luận

KNN hiểu là chương ngại vật đối với phần lớn người học ngoại ngữ nói chung và SV trường Đại học Điện lực nói riêng. Hầu hết SV đều không có nền tảng tốt tiếng Anh. Vì lẽ đó, các kỹ năng học ngoại ngữ còn hạn chế. Hơn nữa, nhiều SV đến từ nơi có mặt bằng tiếng Anh không tốt nên còn nhiều nhược điểm.

Với 20 SV được lựa chọn thì đều thể hiện kết quả khả quan sau 5 tuần được áp dụng phương pháp nghe chép chính tả. Điều này cho thấy tính hiệu quả của phương pháp và sự nhận thức của người học.

Tất cả các SV được lựa chọn đều cho rằng phương pháp nghe chép chính tả mang lại hiệu quả nhất định và các SV ấy không cảm thấy nhiều áp lực trước mỗi bài nghe được giao. Việc nghe lặp lại nhiều lần giúp cho các bạn làm quen với giọng nói, phát âm và từ đó cải thiện KNN và các kỹ năng khác như: nói, viết, và đọc.

Trước khi áp dụng phương pháp nghe chép chính tả thì các SV được giao một bài kiểm tra với hai dạng bài: nghe trả lời câu hỏi và điền vào chỗ trống trong thời gian 30 phút. Kết quả cho thấy phần lớn SV đạt

5 điểm chiếm 47%, số SV đạt 6 điểm chiếm 29%, đạt dưới mức điểm trung bình chiếm 17%, trong số đó chỉ có 7% số SV đạt 7 điểm.

Sau 5 tuần áp dụng phương pháp nghe chép chính tả thì kết quả đánh giá đã thay đổi khá tích cực. Trong đó, không còn SV dưới điểm trung bình, 11% số SV đạt 5 điểm, 33% là số SV đạt 6 điểm. Chiếm tỷ lệ cao nhất với 49% là số SV đạt 7 điểm, còn lại 7% là SV đạt 8 điểm. Đa phần SV đều có sự gia tăng về điểm số.

3. Kết luận

Đọc chính tả có thể cải thiện KNN của người học, nâng cao sự tự tin và động lực của SV, đồng thời giúp SV hiểu được cách phát âm tiếng Anh một cách chi tiết. Với sự tồn tại của chính tả, SV có thể cải thiện khả năng của mình, đặc biệt là kỹ năng nghe. Bằng cách sử dụng chính tả, giảng viên có thể dạy nghe cho SV một cách hiệu quả, để đạt được mục tiêu học tập. Lợi ích của nghiên cứu này là bổ sung cái nhìn sâu sắc cho người đọc về việc sử dụng chiến lược đọc chép chính tả để dạy nghe nhằm nâng cao tính hiệu quả và thay đổi tư duy trong quá trình tiếp cận kỹ năng này.

Tài liệu tham khảo

1. Gilakjani, A. P. & Sabouri, N. B. (2016), Learners' Listening Comprehension Difficulties in English Language Learning: A Literature Review. *English Language Teaching*, 9 (6). <https://doi.org/10.5539/elt.v9n6p123>.
2. Chastain, K. (1988): Developing second-language skills (3rd ed.). San Diego, CA: Harcourt College.
3. Dunkel, P. (1991): Listening in the native and second/ foreign language: Toward an integration of research and practice. *TESOL Quarterly*, 25, 431-457.